

ni tako ostre zime. Seve, to so le ideje in mnenja, ki jih bo potreba preudariti in premisliti od vseh strani.

Za čas, dokler nima učiteljstvo svojega lastnega sanatorija, svetuje pisec, da bi se vse obolelo in oslabele učiteljstvo posluževalo kopalnice po Knajpovem načinu v Dolini pri Trstu, in sicer iz teh vzrokov:

1.) Vas Dolina je pod hribom in iz vasi se vidi na krasni zaliv Jadranskega morja, zaradi česar je v Dolini gorski in morski zrak;

2.) V Dolini se je ustanovilo kopalniško društvo, ki ima svoje lastno kopalnišče in svojega zdravnika. Prvi redni občni zbor bo prve dni meseca marca t. l., a v ustanovnem odboru sta dva učitelja in gotovo bo zastopano učiteljstvo tudi v stalnem odboru.

3.) Dolina in bližnje vasi tvorijo takoimenovani Breg, ki tvori ves skupaj krasen panorama. Tu vidiš hribe, ravnino in odpira se ti pogled na morje, ki je oddaljeno komaj pol ure hoda.

4.) Zima in mrz obstojita tu le v tem, če v zimskem času piha kateri dan burja, a če te ni, je skoraj vso zimo 8—10° C toplote, tako da se lahko reče: mraza tukaj ni. Sneg, če se pokaže kdaj, se ne obdrži skoraj nikdar nad 24 ur. To zimo ga še nismo videli.

5.) Ako bi se oglašalo več učiteljstva za zdravljenje v Dolini, bi kopalniško društvo gotovo napravilo za učiteljstvo ugodnejše cene nego za druge.

6.) Vse podjetje je v narodnih rokah in vsa okolica je slovenska. Dalmatinska županija je že od nekdanj prvoboriteljka za slovenske in slovanske pravice v Istri. V nji je 5 ljudskih šol z 9 učiteljskimi osebami, ki niso nad pol ure hoda oddaljene druga od druge, saj bi dober hodec lahko prišel iz Doline v pet četrt ure v Boljunc, Boršt, Ricmanje in zopet nazaj v Dolino.

7. Ker ima kraj tako milo podnebje, rodi tukaj razno sadje od najranjih črešenj do poznih zimskih oškurčev. Tudi je tukaj vinorodni kraj in zato prav primeren za takozvano grozdno kuro, saj zorijo nekatere vrste grozdja tu že v avgustu in potem ne manjka do pozne jeseni grozdja, ki delajo iz njega vino, imenovano brežanka.

To je navelo pisca teh vrst, da se predrzne svetovati učiteljstvu, ki išče zdravja in okrepila po raznih zdraviliščih, naj se obrne v Dolino. Kopalnišče je čisto novo in se odpre prvič 15. marca t. l. Kasneje napravi društvo tudi morsko kopalnišče ob morju. Kdor želi natančnejših informacij, naj se obrne na „Kopalniško društvo“, a učiteljstvu rado ustreže tudi „Slovensko učiteljsko društvo za koprski okraj“, ki ima svoj sedež v Dolini.

Sramota!

Ni še dolgo od tega, kar je prišla na okr. šol. svet v tako spisana prošnja za nadučiteljsko službo, da se nam zdi vredno objaviti vsaj sklep.

Ferner legt der erfurchtsvollst Unterzeichnete an den Stufen des hohen Landesschulrates das feierliche Versprechen ab, daß es seine heiligste Aufgabe, sowie eine Ehrenpflicht sein werde sich in eiserner Konsequenz durch rastlose unermüdlige Arbeit, Bienenfleiß sowie tadelloses Verhalten der hohen Gnade sowie

cialnih sil in zakonitost njih učinkovanja, ter je kot taka bistveni del pozitivne filozofije. Nadalje razreduje socialne fenomene, označi činitelje socialnega razvoja ter konstatuje naravno zakonitost v obliki sociološke zakonitosti v socialnem življenju. V svojem raziskovanju temelji na celokupnem človeškem znanju zaradi pripoznanih dejstev in dognanih načel. Glavna opora ji je objektivna zgodovina, očiščena vseh tendencioznih poročil iz tega ali onega ozira. Kot edino pravi zadnji namen zgodovine postulira sama sebe.

Temelj sociologiji pa vendar ostanejo prirodnoznanstvene vede, pred vsem biologija, antropologija, etnografija, kulturna zgodovina, psihologija in statistika. Tudi geologija in geografija služita kot pomožne vede.

Socialni odnosi niso izolirane, poedine prikazni v narodi kakor ena rastlina ali elektrika, v življenju konfesijska, ampak so človeško življenje obsebi. Socialni odnosi so vse to, zaradi česar se porajamo, kar nas razlikuje, kar nas nagiblje k učinkovanju, kar nas uničuje, v socialnem življenju žanjejo človeštvo

des geschenkten Vertrauens würdig zu erweisen.

Klerikaleci so pač v vsakem stanu brez sramu.

Zastopnikom učiteljstva pa naročamo, naj porabijo ves svoj vpliv, da tak prošnjik ne pride v poštev, naj si bo Peter ali Pavel.

Značajem mož kaj takega ne stori. Kdor pa tako klečeplazi, ni vreden da je učitelj. Dela nam sramoto!

Košček k poizkusu rešitve našega social. vprašanja.

Slovensko učiteljstvo ima lepo organizacijo, ki je nanjo lahko ponosno. Ker mu poklicani krogi niso hoteli preskrbeti primerne, za življenje potrebne plače, si je osnovalo v svrhu samopomoči tudi „Učit. konvikt“, „Vdovsko društvo“ in druge zavode in društva. Govorilo se je tudi o menjavanju otrok mestnih in kmetijskih učiteljev.

Danes hočemo omeniti še nekaj, s čimer bi se dalo nekoliko pomagati učiteljstvu potom samopomoči in kolegialnosti.

Znano je, da so največji siromaki učitelji z rodovinami. Učitelj je dolžan svojemu stanu, da otroke izšola. To pa stane silno denarja, in marsikateri tovariš mora stradati v polnem pomenu besede, če ima otroke po šolah. A da bi bili vsaj potem preskrbljeni! Pri sinovih se to doseže, a težje je pri hčerah. Vse ne morejo biti učiteljice in poštne upraviteljice, druge službe se pa jako težko dobe in so tudi nestalne.

Glavni smoter vsake ženske je, da se omoži. Ona, ki tega ne dožene, ni nikdar srečna. Poznamo jako omikane ženske v dobrih službah, a vsaka, ki je samica, je videti nezadovoljna. Ženska je kakor trta; le takrat raste bujno, če se ovija in naslanja na moža.

Noben oče se ne more oddahnuti, dokler ni svoje hčere dobro omožil, šele potem si je svest, da je preskrbljena.

Kot z drugimi, pravtako je z tudi z učiteljskimi hčerami.

Mnogo učiteljskih hčera se omoži z omikanimi in imovitimi ljudmi, a še več jih obse, predvsem zato, ker nimajo denarja. Prav redko se tudi sliši, da bi se katera omožila z učiteljem. In vendar ni nobena tako primerna za učiteljevo soprogo. Kako težko se uživi preprosta deklica v učiteljsko življenje, kako redke so med njimi, ki si pridobe popolno umevanje svojega moža, in marsikaj se jim zdi neumljivo, po čemer stremi njen soprog in kar je njegov ideal! A tudi meščanka se težko privadi življenja na kmetih brez primerne ženske družbe, brez gledišča in mestnih zabav. Koliko je med nami nesrečnih zakonov, zlasti ker učiteljeva soproga ne more najti prave meje med imenitnostjo našega poklica in stanu ter med našimi plačami.

Učiteljeva hči pa je dovolj omikana, da more umevati učiteljske ideale, a tudi vajena, prilagoditi kulturne in družabne potrebe učiteljskim plačam, ker je ves čas živela v tem ozračju.

Vsak mladi tovariš naj bi torej, ko si misli izbirati družico, pogledal najprej po hčerah svojih kolegov, če bi bila katera primerna za njegovo soprogo.

Dobil bo omikano ženo, ki pozna učiteljske težnje.

in posameznik posledice svojega dejanja in nehanja.

Sociologija širi spoznavanje, da vlada povsod, torej tudi v socialnem življenju, stroga zakonitost, in sicer pred vsem vzročnost in razvoj ali evolucija. Človeško družbo nam odkriva kot podvrženo prirodni zakonitosti z vrhovnim principom kavzatičete, ter je tako moralna dospeti na stališče, da pripoznava enoten princip vseh prikazni in da zaradi tega postulira pozitivni monizem kot edino dejstvo odgovarjajoče filozofsko naziranje. Preko razvalin razrušenega dualizma stopa vedno vplivnejše in zmaganosno na plan, gotovim smotrom nasproti.

Umevno bo seveda, da sociološka veda kot sinteza empirijskih dejstev vseh znanosti ne more in ne sme biti komplet, za vedno dovršen, okostenel stabilen sistem, kakor jih je bilo dosedaj v vseh panogah brez števila, ampak da se razvija vzporedno s splošnim razvojem.

Ona pripoznava, da ni ničesar v narodi — niti naroda sama — stalnega, ampak da

In če mu ne bo prinesla velike dote, mu bo pa prinesla hvaležno in zvesto srce.

Vzel pa bo obenem tudi težko skrb z rame njenega očeta in rešil košček našega socialnega vprašanja.

Prijazna beseda v ptujski okraj.

Vurberg, 19. januarja 1908.

Večinoma so učitelji in učiteljice tukajšnjega okraja vpisani v našem društvu kot udje, a nekaj jih ni. Precejšnje število jih je, ki so samo javili svoj pristop, a pri tem je ostalo, dalje se niso pobrigali za društvo. niti da bi se bili udeleževali zborovanj, niti da bi plačevali članarino. Društvo mora plačevati za „Zavezo“, „Zvezo“ oziroma „Lehrerbund“, tudi za knjižnico prispevati, a kako naj to stori, ako ne izpolnjujejo člani svojih dolžnosti? V minulem letu so bila zborovanja še precej dobro obiskovana, a bila bi še lahko boljše, ako bi ne bilo pri nekaterih tovariših in tovarišicah toliko brezbrzičnosti. Znano nam je sicer vsem, da vožnja ali sploh pot v Ptuj stane denar, za katerega nam gre sploh tesno, a če se zmore denar za hojo v mesto v drugih zadevah, bi se zmožl menda tudi v društvenih. Videti pa je tudi društvenike ob dnevnih zborovanja v mestu, ki pa k zborovanju ne pridejo. Tovariši z bornimi 70 do 80 K mesečne plače prihajajo marljivo, a marsikateri ki je v gmotnem na boljšem, ki ima tudi zvezo z železnico, pa izostaja.

Večinoma so pri zborovanjih vedno isti tovariši in tovarišice, ki se ne ustrašijo potnih stroškov, a ravno ti pa trpijo tembolj, ker se pobira za razne prispevke zmeraj pri njih. A vsa čast jim, saj kažejo s tem svojo stanovsko zavednost!

V zadnjem letu se ni udeležilo 17 članov nobenega zborovanja, nekaj jih je, ki že niso bili dve leti med nami. Takega siromastva pa vendar ni med nami, da bi posameznik ne mogel toliko žrtvovati, da bi ne mogel priti enkrat v letu, oziroma v dveh letih k zborovanju! Tistim vpisanim članom, ki se ne udeležujejo zborovanj in tudi ne plačujejo članarine, je svetovati, naj prijavijo svoj izstop, da ne bo treba odboru postopati po § 27. društvenih pravil. Lepše bi bilo gotovo, da bi se nam dejanstveno pridružili, kakor pa da bi bilo čitati v „Učit. Tov.“, da je moral odbor po društvenih pravilih te in te tovariše in tovarišice izbrisati iz društva.

V društvu lahko sodeluje vsak učitelj in vsaka učiteljica, bodisi tega ali onega političkega mišljenja, zakaj društvo se ne peča in se tudi po pravilih ne sme pečati s politiko. Namen našega društva je: a) pospeševanje koristi narodne (ljudske) šole in njenih učiteljev vobče in onih ptujkega okraja posebej; b) vzajemno vsestransko pedagoško in didaktično izobraževanje učiteljstva v korist narodne (ljudske) šole in odgoje mladine, s posebnim ozirom na one ptujkega okraja (§ 1. društvenih pravil).

Osebnosti pustimo v stran, gre za stvar. Pokažimo občinstvu solidarnost! V slogi je moč! Pridružite se tudi, ki še niste bili med nami, dela je dovolj! Med drugim bo letos gotovo važno za vse sotrudnike pogovarjanje, oziroma poročanje o temah za uradno konfe-

re, s katerim se olajša posameznikom izdelovanje dotičnih elaboratov. Več glav več misli. Da bi bile te besede v prid društvu, to iz sreča želi njegov najstarejši član.

Ziher.

Pisarna.

LIIX.

Vprašanje: V mojem službenem kraju je vikar, ki poučuje verouk. Če hoče vodstvo uradno poslati kak dopis katehetu, ali naj se naslovi na ime kateheta ali na duhovni urad, v tem slučaju na vikarijski urad? K.

Odgovor: To je pač vseeno, zakaj uradna pisma se lahko pošiljajo uradom ali pa posameznim osebam. Ako pošljete uradno pismo po pošti v isti kraj, kjer stanujete Vi, pa niso pošte dolžne, da ga dostavijo.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Učiteljski krožek št. Vid pri Ljubljani je imel svoj III. sešestanek 16. t. m. pri „Slepem Janezu“. Vključ precej občutnemu mrazu se je zbralo lepo število učiteljev in tudi nekaj učiteljskih prijateljev. Rekla se je marsikatera resna, a tudi zabavnih ni manjkalo. Ti „krožki“ se bodo tako udomačili, da jih ne bomo nikdar več opustili, ker so nam v razvedrilo in pa v neprisljen razgovor o važnih stanovskih vprašanjih. Vivant sequentes!

Štajersko.

Šmarsko-rogaske učiteljsko društvo ima svoj občni zbor dne 2. februarja t. l. ob 1. uri popoldne v Šmarji pri Jelšah. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo tajnika in blagajnika. 4. Volitev novega odbora. 5. Referat: Na delo med ljudstvo. 6. Volitev odseka za izvenšolsko delovanje. 7. Slučajnosti. K polnoštevili udeležbi vabi vljudno odbor.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 6. svečena 1908., točno ob 11. uri v Gornjem gradu po sledečem vzporedju:

1. Nagovor, predsednikov.
2. Zapisnik. Dopisi in razgovor o njih.
3. Volitev člana upravnega odbora „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“.
4. Raznoterosti.
5. Predavanje: Pogled v eksperimentalno pedagogijo.

Ptujsko učiteljsko društvo. Socialni odsek tega društva je sklenil v seji dne 12. t. m., da prične delovati potom učiteljskih krožkov.

Ptujsko učiteljsko društvo je imelo svoj občni zbor dne 12. t. m. ob izborni (!) udeležbi, t. j.: navzočih je bilo 1/3 članov. Tov. predsednik je podal pregled delovanja društvenega v preteklem letu, iz katerega povzamemo, da je imelo društvo v tem letu 6 zborovanj, pet predavanj, oziroma poročil, da je izmed društvenikov eden umrl, pet se jih je preselilo, dva sta stopila v pokoj.

Pri današnjem zborovanju je pristopila družstvu gđ. Jurič Matilda, u. ž. r. d. v Narspljah. Kot gost je bil navzoč g. iur. K o s t a n j e v e c.

Na predlog tov. Kavklerja se izvolita pregledovalcem računov tov. Kajnik in Jerše ter poročata pri prihodnjem zborovanju o stanju blagajnice. Predsednikom je bil za tekoče leto zopet soglasno izvoljen tov. Fr. Žiher od Vurberka. Ostali odbor se je konstituiral za leto 1908. tako: podpredsednik — Anton Pesek iz Narpelja, tajnika — Angela Milčinski iz Haidina in Janko Lešnik od Vurberka, blagajničarka — Marjana Luknarjeva

Epohalne so nadalje sociološke razprave o bistvu in namenu politike, o parlamentarizmu, o ustavi, o stanovih in njih politiki, o družabnih zvezah plemstva, židovstva, katoliške cerkve ter o njih pomenu prej, sedaj in njih bodočnost itd.

Učitelja zanimajo poleg tega razprave o vzgoji, šolstvu in učiteljstvu s sociološkega stališča, ki mu otvarjajo zadovoljiv vpogled v prihodnost — ako se zaveda učiteljski stan stališča, ki mu je odkazano po socioloških zakonih.

Sociologija nas vzpodbuja, naj z vneto delujemo na svojem lepem poklicu v duhu socialnega razvoja. Povzpimo se sami intelektualno, kar nam bo za organizacijo druga, zanesljiva in uspešna opora v boju za obstanek! Pomagajmo si sami, ako v tem oziru na naših izobraževališčih zaradi reakcionarskega vpliva nismo pridobili doslej!

Zato tudi na tem mestu imenujem dela najimunitnejših zastopnikov sociološke vede s skromno željo, naj bi jih prav mnogo tovarišev z istim zanimanjem proučevalo kakor moja